

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

59-2



BRNO 2018

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 59
Volume 59

Číslo 2
Issue 2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Rudolf Procházka, Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Hedvika Břínková, Zdenka Kosarová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová,
Zuzana Loskotová, Ladislav Nejman, Zdeňka Pavková, Rudolf Procházka,
Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela, Šimon Ungerman

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Azu design, s. r. o.

Software
Software

Adobe InDesign CC

Fotografie na obálce

Uherské Hradiště, Mariánské náměstí. Falzum arabské mince z druhé poloviny 8. století (obr. 81, str. 277).

Cover Photography

Uherské Hradiště, Mariánské náměstí (Square). Falsum of the Arabic coin from the 2nd half of the 8th century (Fig. 81, Pg. 277).

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Čechyňská 363/19
602 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design, s. r. o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250 (Print)
ISSN 2571-0605 (Online)
MK ČR E 18648
Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2018
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Časopis je uveden v citační databázi SCOPUS a na seznamu vědeckých časopisů ERIH PLUS.
Copyright ©2018 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

Literatura

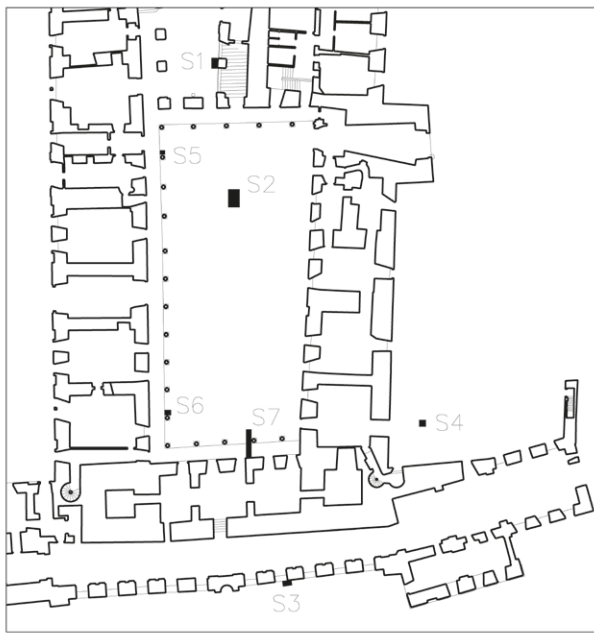
Dejmal, M. 2017: *A001/2017 Moravský Krumlov – zámek – sondy. Nálezová zpráva o záchranném archeologickém výzkumu.* Rkp. nálezové zprávy. Uloženo: Archiv nálezových zpráv Archaia Brno, z. ú.

Eliáš, J. 2004: *Zámek Moravský Krumlov, Stavebně historický průzkum – aktualizace 2004.* Rkp. stavebně historického průzkumu. Uloženo: Městský úřad Moravský Krumlov.

Himmelová, Z. 1995: *Moravský Krumlov – zámek 1993–1994.* Rkp. nálezové zprávy, č. j. 406/1995. Uloženo: Archiv nálezových zpráv, Archeologický ústav AV ČR, Brno.

Resumé

Moravský Krumlov (Bez. Znojmo), Schloß Nr. 1. Mittelalter, Neuzeit. Burg, Schloß. Probegrabung.



Obr. 67. Moravský Krumlov, lokalizace sond v rámci areálu zámku.

Abb. 67. Moravský Krumlov. Lage der Suchsschnitte im Schloßareal.

NÁMĚŠŤ NA HANÉ (OKR. OLMOUC)

„V Psínku“. Středověk. Ojedinelý nález mince. Povrchový průzkum. Uložení nálezu: Vlastivědné muzeum v Olomouci.

Během provádění terénní prospekce v okolí obce Náměšť na Hané našel T. Přidal pomocí detektoru kovů stříbrnou minci, a to konkrétně v prostoru mezi městysem a místním kravínem (lidově trať V Psínku). Na ZM ČR 1:25 000, list 24-223, její přibližnou polohu určují souřadnice 182 mm od Z s. č. a 68 mm od S s. č.

Štýrsko, Friedrich V. (1424–1493), mincovna: Graz, AR fenik se čtyřrázem, do 1460.

Av.: V trojpásu uprostřed rakouský štítek s břevnem a kolem písmena F – R – I. Ve vnějších úhlech trojpásu gotické lístky podobné lilii.

Rv.: Hladký se čtyřrázem.

Lit.: Koch 1994, č. F b 3, Taf. 87; Radoměský 1967, 137, č. 36

0,374 g; 13 /14 mm

Fenikovou minci můžeme přiřadit Friedrichovi V., který se stal 1424 nejprve štýrským knížetem, poté 1439 rakouským knížetem a o rok později římskoněmeckým králem coby Friedrich III. Provenienční původ mince lze nejspíše hledat ve štýrské mincovně v Grazu, i když zcela vyloučit nelze ani možnost ražby v dolnorakouské mincovně ve Vídni. Střížek mince odpovídá svou velikostí půlfenikům, ovšem jeho poněkud vyšší hmotnost nás nutí zařadit minci spíše mezi fenikové ražby. Rakouské feniky (zejména vídeňské) náležely na Moravě po husitských válkách k poměrně běžně užívaným drobným nominálům, jež v peněžním oběhu nahrazovaly nedostatek domácí drobné mince. Ve známém nález z Králového Dvora u Berouna se kupříkladu nacházelo 12 kusů štýrských feniků s ryzostí 427/1000.

Lukáš Hlubek, Filip Hradil,
Tomáš Přidal

Literatura

Koch, B. 1994: *Corpus Nummorum Austriacorum, Band I – Mittelalter.* Wien: Kunsthistorisches Museum Wien.

Radoměský, P. 1967: Nález mincí z 15. století v Králově Dvoře u Berouna. *Sborník Národního muzea v Praze, řada A – Historie XXI(3)*, 109–191.

Resumé

Náměšť na Hané (Bez. Olomouc), „V Psínku“. Spätmittelalter. Einzelfund. Der Steiermark Pfennig. Oberflächensammlung.



Obr. 68. Náměšť na Hané. AR štýrský fenik Friedricha III. Foto L. Hlubek.

Abb. 68. Náměšť na Hané. Der steierische Pfennig, Friedrich III. Foto L. Hlubek.

NÁMĚŠŤ NAD OSLAVOU (OKR. TŘEBÍČ)

Komenského náměstí 53. Středověk, novověk. Sklepení. Záchraný výzkum.

Výzkum vyvolaný neohlášenou stavbou sportovního sálu v místě bývalé farské zahrady přinesl kromě ojedinělého fragmentu štípané kamenné industrie především nález zaniklých sklepních prostor. Odkrytý suterén se nacházel pod dnešním Komenského náměstím a v minulosti byl přístupný zděnou chodbou z budovy na parcele č. 97 (dnešní ZŠ Komenského). Jádru sklepa o rozměrech 2,8 × 4,7 m bylo zaklenuto kamennou valenou klenbou. Přístupová šíje i protější nika byly vystavěny z kombinovaného kameno-cihlového zdiva. Zánik sklepa můžeme spojit se zbořením staré školní budovy v roce 1893 a postavením nové.

Jakub Těsnohlídek, Šimon Kochan

Resumé

Náměšť nad Oslavou (Třebíč District), Komenského náměstí 53 (Square). Unannounced construction of school gymnasium in Náměšť nad Oslavou. Solitary flint artefact, cellar form 18th – 19th century, buried in 1893. Rescue excavation.

OLOMOUC (K. Ú. OLOMOUC-MĚSTO, OKR. OLOMOUC)

Ulice Křížkovského 10, č. p. 512, parc. č. st. 208. Raný středověk až novověk. Předhradí, město, hřbitov. Záchraný výzkum.

Třetí sezónu pokračoval záchraný výzkum vyvolaný celkovou rekonstrukcí budovy č. p. 512 na Kříž-

kovského ulici v Olomouci (blíže viz Dehnerová, Šlézar 2016; 2017). Výzkum v prostoru nových místností v suterénu severního křídla budovy byl zahájen v září 2016 a ukončen v červnu 2017. Zároveň probíhaly dohledy při výkopových pracích (zejm. inženýrské sítě) na celém staveništi. Jako i v minulých letech prováděl výzkum Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Olomouci ve spolupráci s katedrou historie Univerzity Palackého v Olomouci, se společností Archaia Olomouc a Archeologickým centrem Olomouc. Následující příspěvek je vzhledem k probíhajícímu laboratornímu ošetření nálezů jen předběžnou informací o výzkumu a některé informace budou zpřesněny po celkovém zpracování výsledků i analýz.

Dvě zkoumané plochy v severním křídle měly rozměry 6,3 × 7 m a 6,5 × 10 m, mocnost archeologicky prozkoumaného terénu dosáhla 2,5–2,7 m. Potvrdil se pokles geologického podloží k severu oproti nádvoří o zhruba 2,5 m; povrch okrového až žlutého písku se nacházel přibližně v úrovni podlah suterénu.

Vzhledem k tomu, že zkoumaný prostor se nacházel v areálu farního hřbitova (zrušen 1784) při kostele sv. Petra, největší objem nálezů tvořily právě hroby v několika patrech nad sebou o celkové mocnosti přibližně 1,8–2 m. Celkem bylo odkryto 486 kostrových hrobů s převažující orientací V–Z (s odchylkami), hlavou k západu (jen dva případy opačného uložení zesnulého). Pro nejpočetněji zastoupený novověký (zejm. barokní) horizont hrobů bylo typické ukládání v rakvích (stopy po zetlelém dřevu, otisk prkna v hlíně, hřebíky) a častá přítomnost devocionálií, jako křížky, růžence, medailky nebo vzácně svaté obrázky malované na skle, případně pak součásti oděvů, ozdoby (knoflíky, sponky, čelenky, kovové součásti vlasových ozdob nebo čepečků). Jen asi 5 % hrobů, a to v nejnižší úrovni hřbitovního horizontu, bylo zcela bez výbavy a velmi předběžně by se mohly zařadit do období vrcholného středověku.

Spodní úroveň hrobů byla zapuštěna do mladohradištního sídlištního horizontu o mocnosti 0,5–0,7 m. Mladohradištní souvrství bylo tvořeno sídlištními vrstvami a přibližně desítkou zahloubených objektů, mnohdy v superpozicích. V rámci mladohradištního souvrství byly odkryty stopy konstrukcí staveb v podobě kúlových jamek. Nejvýraznější strukturou však byl relikt pravoúhlé stavby s dřevěným (trámovým) základovým věncem (snad srub?, k. 4560). Zjištěná délka jižní strany byla 6 m. Obě další strany (východní a západní) byly odkryty v délce 5 m. Vzhledem k narušení severní strany této pravoúhlé stavby zdířem stojící budovy nejsou jasné celkové rozměry objektu. Východním směrem od uvedeného objektu se nacházel pozůstatek obdobné pravoúhlé stavby se zbytky dřevěných konstrukcí (k. 7269, k. 7329) o zjištěných rozměrech 2,6 m × minimálně 1,8 m (severní hranice byla opět mimo zkoumanou plochu). Vnitřní prostor tohoto